

REDACTIUNEA,
 Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
 Scrisorile nefrancate nu
 se primesc. Manuscrisurile
 nu se restituie.
 INSERATE se primesc la AD-
 MINISTRAȚIUNEA în Brașov și la
 următoarele Birouri de anunțuri:
 în Viena: M. Duker Nachf.
 Max. Augenthaler & Emerich Lesser.
 Heinrich Schalk. Rudolf Mosse.
 A. Oppelke Nachf. Anton Oppelk.
 în Budapesta: A. V. Goldber-
 ger, Ekstein Bornat. în Ham-
 burg: Maroly & Liebmann.
 PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
 ză garmond pe o coloană 6 or.
 și 30 or. timbru pentru o pu-
 blicare. — Publicării mai dese
 după tarifă și învoială.
 RECLAME pe pagina a 8-a o
 seziă 10 or. senu 30 banl.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(Număr de Duminică 27)

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
 Abonamente pentru Austro-Ungaria:
 Pe un an 12 fl., pe șase luni
 6 fl., pe trei luni 3 fl.
 N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
 Pentru România și străinătate:
 Pe un an 40 franco, pe șase
 luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
 N-rii de Duminică 8 franco.
 Se primumeră la toate ofi-
 ciele poștale din țară și din
 afară și la d-nii colectori.
 Abonamentul pentru Brașov
 Administrațiunea, Piața mare
 Târgul Inului Nr. 30, etajul
 I.: Pe un an 10 fl., pe șase
 luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 gr.
 Cu dănuș în casă: Pe un an
 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei
 luni 3 fl. — Un esemplar 5 or.
 v. a. senu 15 banl. — Atât abo-
 namentele cât și inserțiunile
 sunt a se plăti înainte.

Nr. 145.—Anul LXII.

Brașov, Duminică 4 (16) Iulie.

1899.

Să 'nțelegem odată...!

De un timp încôce foile ungu-
 rescî se prefac a fi foarte îngrijate
 pentru purtarea viitoare politică a
 Românilor din Ardeal, Bănat și Țera-
 ungurescă.

Ce vor face Români? Vor mai
 stărui ei pentru programul lor națio-
 nal? Vor mai ține ei la partidul lor
 național, pretindend să se desfin-
 țeze ordonanțele asupritore și să se
 pôta folosi și ei de dreptul consti-
 tuțional de a lupta între marginile
 legii pentru apărarea drepturilor și
 a intereselor lor naționale? Ori vor
 înceta de a mai dori să fiă priviți
 ca nația românească, care se-și pre-
 tindă și ea partea, ce i-se cuvine,
 vor acăța pasivitatea și programul
 național de cui, și se vor milogi pe
 la domnii fișpani și solgăbirii să le
 dea voia să alegă ici-colo câte-un
 Român pe sprincenă, care apoi să
 înmulțescă numărul mamelucilor din
 dietă?

Adecă nu-s proști contrarii noș-
 tri. Mai întâiu te lăgă și te ferecă
 de mâni și de picioare, și apoi te in-
 vită la joc cu ei, fără însă să-ți des-
 lege cel puțin picioarele, decât nu și
 mânilor. În așa stare vei juca cu ei,
 ca cu dracu, după cum vor voi ei,
 adecă să te arunce și să te împingă,
 odată într'o parte, odată într'alta.

Cam așa își gândesc foile ungu-
 rescî de totă pânura, începend
 dela cele ale stăpânirii până la cele
 mai kossuthiste, părăsirea politiceii
 de pasivitate din partea Românilor,
 ce o doresc cu atâta foc.

Atât ni-a mai trebuit! De aceea
 luptăm și suferim de trei-șeci și mai
 bine de ani, ca să ne mulțămim
 acum, decât cei 8—9 mameluci din
 dietă de nascere Români — cari au
 fost aleși la porunca solgăbirilor
 și au fost slugile plecate ale lui

Banffy, cum sunt acum slugile ple-
 cate ale lui Szell — se vor mai în-
 mulți încă cu 3—4 soți, despre care
 chipu să se pôta dice, că sunt aleși
 și trimiși în dietă „cu voia Româ-
 nilor“?

Nu-i vorba, sunt meșteri mari
 în politică contrarii noștri, și știu
 să mănânce și câte șapte pite, numai
 să aibă cine să li-le dea. Ei ne știu
 împiedecați și imprăstiați prin ordo-
 nanțele lor, ba din nenorocire ne
 mai știu, că nu suntem deplin în-
 țeleși și uniți între noi în vremuri
 ca acestea; că se află între noi pre
 mulți omenii de certă și de intrigă,
 prea mulți nechibzuiți și orbiți de
 patime; prea mulți conduși de in-
 terese egoiste personale, cari nu
 știu și nu vor să asculte de ceea-ce
 le impune interesul cel mare națio-
 nal.

Și toate acestea vędându-le și
 știindu-le dușmanii națiunei noastre,
 cum nu s'ar simți ei încurajați de-a
 încerca tot posibilul, ca să ne în-
 curce și să ne facă să ingenuchiăm
 dinaintea postulatelor maghiarismu-
 lui asupritor? Cum n'ar stărui ei, să
 capulăm fără dór și pôte, ca nisce
 nemernicii vagabundii, fără trecut,
 fără drepturi, casă și moșia și fără
 de patriă?

Dér ore unde stă scris, ca nu-
 mai contrarii limbei și națiunei noș-
 tre, cei îngâmfați și imbuibați de
 putere, să aibă ochii și să vadă, ér
 noi cei prigoniți și nedreptațiți să
 fim și să rămânem în veci orbi față
 cu violența și metechnele lor?

Ar fi timpul, ca măcar acum,
 când stăm să intrăm în veacul al
 douădecilea, să ne desmetecim din
 amortela veninosă cu care ne-a cu-
 prins servilismul de vecuri încuibat
 între noi, și să înțelegem, că nu dela
 dușman putem aștepta noi vr'odată
 sfat și sprijin bun la nevoie; nu dela

el și nu dela bunăvoința lui putem
 nădăjdui vre-odată mântuirea noastră
 de relele ce ne bântue.

Să înțelegem odată, că pentru
 a învinge și îndrepta aceste rele și
 a-ne croi o sorte mai bună aici în
 statul acesta, avem nevoie mai în-
 tăiu de toate de a noastră hotărîre și
 bunăvoință, avem nevoie de bună-
 înțelegere și de strînsă legătură între
 noi, avem nevoie de curagiu și băr-
 băția în lupta pentru drept și drepte-
 tate, ca să nu dăm înderăt dinaintea
 piedecilor, ce vom mai întâmpina.
 Să nu ne retragem dinaintea jert-
 felor, ce vom trebui să le mai adu-
 cem, până ce va sosi și pentru po-
 porul nostru român ziua în care se
 va bucura de răsplată credinței ne-
 strămutate în sfințenia cauzei sale.

Revista politică.

Săptămăna acăsta nu s'a pe-
 trecut înăuntru nimic de vre-o în-
 semnătate ore-care. Sgomotul poli-
 ticeii începe să fiă înlocuit cu liniștea.
 Amendouă camerele ungare, și a de-
 putatilor și a magnaților, sunt amă-
 nate până pe la finea lui Septemvre.
 Camera magnaților încă a desbătut
 proiectele despre pact și le-a primit
 cu unanimitatea voturilor, afară de
 unul singur.

Vorba fiind despre pact amin-
 tim, că doi dintre miniștri austriaci
 au fost la începutul săptămănei în
 Budapesta, ca să se înțelgă cu mi-
 niștri unguresci, cum și în ce chip
 să introducă legile pactului. Așa se
 pare însă, că nu s'au înțeles pe de-
 plin, deore-ce ministrul-președinte
 Szell și cu ministrul de finanțe Lu-
 kacs au plecat éráși la Viena, tot
 cu scop de a-se „înțelge“. Se dice,
 că din Viena vor merge la monar-
 chul în Ischl. Cu ce scop și pentru-
 ce, se va sci mai târziu. Unele foi

oficiose își iau aerul de a desminti
 acăsta scire din urmă, dîcend, că
 miniștri unguresci n'au ce căuta
 acum la Viena, deore-ce ei s'au în-
 țeles pe deplin cu guvernul austriac
 asupra pactului. Vom vedé.

Am fost amintit într'unul din
 numerii trecuți, că Slovacii din păr-
 țile de miadă-nopte ale Ungariei
 s'au pus în mișcare. Mai mulți frun-
 tași de-ai lor s'au adunat în Vaguj-
 hely și au stabilit un fel de program
 asupra căruia se discute în adunări
 populare slovace. În programul acesta
 ei cer să se esecute legea despre
 egala îndreptățire a naționalităților,
 să se revisuescă grabnic legile poli-
 tice bisericesci, să se introducă
 votul universal la alegerile dietale
 așa, că fiă-care comună mai mare
 să voteze separat, la ele acasă, ér
 comunele mai mici în grupuri și, în
 fine, să se ștergă instituția virilș-
 tilor din legea comunală și muni-
 cipală și funcționarii publicii să nu
 mai pôta fi membri în reprezentanța
 comunală, séu comitatensă. — S'au
 și ținut două adunări, în care s'a
 vorbit asupra punctelor din acest
 program, primindu-le cu unanimitate.
 Astfel de adunări au fost convocate
 pe ziua de mâne, 16 Iulie n., în Se-
 nice, ér alta pe ziua de 23 Iulie în
 Tisolecz. Adunarea din Tisolecz însă a
 fost oprită de-a se ține. Convocatorii
 au protestat în contra acestei opriri
 la ministrul de interne. Acum se
 așteptă, ca ministrul să răspundă,
 decât dă voia ori nu să se întrunescă.

Intrégă săptămăna acăsta spiri-
 tele din micul regat Serbia au fost
 foarte agitate. Atentatul la viața lui
 Milan, despre care am făcut amintire
 și în numărul trecut, a avut ur-
 mări grave. Ivinduse bănuiala, că

FOILETONUL „GAZ. TRANS“.

In lume.

Eu m'am luptat cât am putut
 Și-am dus-o-asa cu réu, cu bine,
 Mă scie Domnul și pe mine
 Cum am făcut de te-am crescut
 Și câte nopți n'am petrecut
 Gândindu-mé la tine.

Și scii... necazu 'i partea mea
 Destul m'a bântuit năpasta.
 Ehe, decât 'm'i trăia nevasta
 Noi nu eram să fim așa,
 Dér ce să faci, când Domnul vrea?..
 Așa-i viața asta!

Tu veđi... la noi în sat e greu...
 Mai bine du-te... lumea-i mare,
 Apucă și tu vre-o cărare
 Și să te'ndrepte Dumneđu,
 De unde scii norocul tđu
 Din ce parte'ți răsare?

* * *

Din deal un cântec trăgănat
 Se lasă liniștit în vale
 Și George se opresce 'n cale

Oftând se uită peste sat
 Și-apoi se duce 'ngândurat
 Cu doina lui de jale.

Bétrănul stă pierdut în prag
 Privind la cel, care se duce,
 Intinde brațul să-l apuce,
 Dér vrerea lui se pierde 'n vag:
 „O Dómne fii-i de-acum toiağ
 Ajută 'i sfântă cruce!“

Sân-Petreamul.

Amintiri din Ardeal.

XXIII.

Iubite amice,

În ultimele mele scrisori, pen-
 tru a face deplină lumină asupra
 conspirațiilor și demonstrațiilor
 Ungurilor în țeră și în străinătate,
 am resumat unele părți din „Memo-
 riile“ diplomatului prusian, Bern-
 hardi, privitoare la epoca dintre anii
 1859—1867, memorii din cari reie-
 șia duplicitatea guvernului cesaro-
 crăesc din Viena față cu acelea de-
 monstrațiuni și conspirațiuni, din
 cari a rezultat dualismul germano-
 maghiar.

Era firesc, ca în măhnirea mea
 de a nu puté găsi între anii 1860
 și următorii la Români o acțiune
 bărbătescă și solidară față cu peri-
 colul, de care erau amenințați, —
 să mă leg și de juristii din Sibiu.

O deosebită plăcere însă am sim-
 țit, cetind în acăstă privire „Amin-
 țirile din tinerete“ ale Sivilui popii
 publicate în „Gaz. Trans.“ nr. 184
 din 23 August 1898; amintiri, din
 cari rezultă, că juristii se ocupau se-
 rios cu cestiunile politice, sociale și
 literare ale poporului român și că
 ei aveau strînse legături cu bărbății
 noștri politici, mirenii și clericii.

Spre ilustrarea afirmațiunei sale,
 Sivil popii de pe valea Ampoiului ne
 înfățișeză o scrisore de mare valoare
 a rēposatului publicist G. Barițiu,
 conducătorul politiceii naționale d'a-
 tuncii.

Acea scrisore, fiind un fel de
 răspuns adresat pe sub mână la in-
 trebarea rēposatului avocat Nicolae
 Strēvoiu, decât n'ar fi cu cale ca și
 juristii români să pôrte costume na-
 ționale, asemenea juristilor maghiari?
 ilustrul publicist răspundea, că pur-
 tarea costumelor ar însemna a de-

monstra și apoi n'ar fi bine, ca ti-
 nerimea să se „compromită eclatant“.

„Ei bine“, urma distinsul pu-
 blicist „decă între frații juristii se
 află proprietari de moșii à la Mo-
 cioni, ori Hurmuzache, decât cum-
 va noi Români avem de scop a
 „storce dela guvern vre o constitu-
 țione transilvană românească, pe care
 „însé nu am avut'o de loc: hai să
 „demonstrăm“.

Povața conducătorului politiceii
 naționale d'atunci, că decât n'ai avere,
 să stai cu botul pe labe, e datată
 din Zérnesci la 16 Maiú 1860 și e
 o escelentă recetă doftoricăscă pentru
 stomac, pe care mulți juristii pare a
 fi urmat'o în anii de grea încercare
 pentru poporul român.

În acei anii, în cari juristii tre-
 buiau să fie în fruntea națiunei spre
 a lua o atitudine decisivă față cu
 „Uniunea“, ia-i de unde nu-s, pen-
 tru-că nu puteau a se „compromite
 eclatant“.

Povața ne mai pune în uimire
 și în ceea ce privesce cunoscințele
 istorice ale autorului, căci constatat
 este, că nu în tot-déuna bogății s'au
 întrepus pentru binele popórelor; în

acest atentat ar fi fost urdit de așa numiții radicali sârbi, cari nu pot suferi pe Milan risipitorul, în țară, s'a pornit în contra căpeteniilor partidei radicale o gônă din cele mai neîndurate. Temnițele din Belgrad gem de bărbați frunțași radicali arestați. Peste toate acestea în Belgrad și împrejurimea lui s'a proclamat starea de asediu și statarul și s'a constituit un tribunal, care asupra vinovaților e împuternicit a aduce sentința la moment. Printre cei arestați este și un arhieru și vre-o doi preoți, bănuți de a sta în legătură cu cei-ce au urdit atentatul. Toți prizonierii sunt puși în lanțuri. Milan și omenii săi susțin sus și tare, că au dat de urma unei mari conjurațiuni, ale cărei fire se întind până la curtea principelui din Muntenegru. Lumea așteptă cu încordare să vadă, ce va eși de aici, și decă Milan este ori nu de bună credință, când se pune să nimicească cu ori-ce preț organizația unui partid politic în Serbia, care nu este pe bunul lui plac.

Dintre evenimentele, cari s'au petrecut în srăinătate, însemnată este fără îndoială **visita împăratului german Wilhelm pe o corabiă franceză** în Bergen. Împăratul vizitând pe marinarii franceși i s'a făcut o călduroasă primire, și a telegrafat președintelui republicei franceze, cât de fericit este, că a putut să viziteze pe soldații și camerații *nobilei* Franței. Președintele a răspuns mulțumind pentru rara atențiune. Visita acăsta a produs pretutindenți senzații și este considerată, ca un semn de apropiere a Germaniei de Franța. Se mai dice, că scopul acestei vizite ar fi fost un fel de pregătire a călătoriei, ce vră s'o facă împăratul Wilhelm la expoziția din Paris.

După scirile din Haga, **conferența de pace** e în ajun de a fi închisă. Mari erau speranțele, când s'a deschis, puține și mici sunt însă acum. S'au adunat diplomații și bărbații de stat din Europa și de peste mare, ca să hotărască de pace. Dér nu s'au putut înțelege nici asupra desarmării, nici asupra așa numitelor tribunale de arbitrii, cum cerea Rusia în proiectul său. Germania n'a voit să audă de desarmare, ér Anglia și America n'au voit să se împace cu ideea unui tribunal de arbitrii aleși, cum cerea Rusia. Tot politica a fost meștrăstrică și aici. Tote statele și-au sus-

ținut prin reprezentanții lor dreptul de a decide ele însele asupra introducerii armelor nouă și asupra contingentului numeric al armatelor, căci nu de gēba dōr lăudata civilizația de aci a făcut din Europa „cultă” și „liberă” un mare magazin de arme, un stat așa dīcēnd militar armat din crescut până 'n tălpi.

Conferența din Haga ne aduce cu drept cuvēt aminte de adevērul dīcalei: *de voesci pace, pregătesce-te de război.*

„Noua eră” și naționalitățile.

Am dīs în articolul prim, că foile unguresci de un timp încōce tot de Român și de viitorul lor ținută politică se ocupă, vestind, că conducătorii acestora ar avē de gānd câte și mai câte, sfātuindu-i să se lase de politica de pasivitate și urzind tot felul de faime, că Românii așa, că Românii pe dincoala, ba că și guvernul român li-ar da acelaș sfat, ca și Ungurii, — tot numai scornituri tendențioase unguresci.

Ba unele dintre foile maghiare, cari nu se prea împacă cu „noua eră” a guvernului Szell, vrēu să înfățișeze lucrul ca și când Românii și cu celelalte naționalități ar sări sus de bucurie, că acum d-l Szell îi va împăca și le va face pe voiă în tōte.

Astfel și „Egyetértés”, vrēnd să arunce ore-care suspiciune asupra politicii guvernului Szell, scrie în sensul acesta, dīcēnd între altele:

„Căderea cabinetului Banffy a deșteptat iute în cercurile naționalităților din Ungaria o mulțime de speranțe (?) Naționalitățile iau cu totul în serios schimbarea de sistem (?) Și se încred în el (?) Este la tōtă întâmplarea caracteristic pentru acăstă mult amintită schimbare de sistem — a cărei manifestare n'o vedem până acum, decăt în dimisionarea cător-va fīșpani vechi — că naționalitățile așteptă dela ea realizarea visurilor lor. Presupunem despre Coloman Szell, că tendințele lui politice au puțină parte în înbărbătarea avēntată a naționalităților. Nici nu ne putem închipui bărbat de stat maghiar, care și-ar face o ambițiune din satisfacerea așa numitelor pretensiuni îndreptățite ale naționalităților din Ungaria, mai ales ale Românilor. Sēu dōră se pōte închipui realizarea programului dela Sibiu al Românilor fără de primejdierea gravă a celor mai însemnate interese ale statului maghiar? Acest program pretinde între altele și autonomia Ardealului. E clar, că despre acăsta nu se pōte vorbi serios“...

Invățământul în școlile populare din Bihor.

II.

Veteranul nostru luptător Axentie Severu nu de mult în prețutul dīar „Gazeta Transilvaniei” prin cuvinte dulci și pătrunțtore îndemna pe învățători, ca să fiă asemenea bătrânilor dascalii, cari deși erau rău dotați, totuși au lucrat cu neobosită ostentelă pentru cultura și înaintarea nēmului românesc. Așa este. Din tot sufletul dorește și eu și dorim cu toții, ca învățătorii de aci să imiteze în virtute pe înaintașii lor. Trebuie însă de altă parte să recunoscem, că spiritul timpului modern pretinde aci dela învățător o îndoită muncă, decă voim să ținem pași cu celelalte neamuri din țară. Sunt convins, că învățătorii români, pe lângă tōtă salarisarea cea slabă, se silesc din răspuțeri a satisface chiāmărei lor. Nici nu au lipsă de controlori străini, de cari har Domnului aci sunt în abundență, ci de salar onest, din care să pōtă trăi liniștiți de pe o dī pe alta cu familiile lor. Durere, că statul, ale căruia cheltueli le suportăm cu toții, de învățători nu se îngrijesce, pretensiuni își face față cu ei, dér ajutoră nu le dă, decăt ca preț de cumpărare. Ce e mai dureros, nici autoritățile nōstre școlare nu-și bat îndeajuns capul cu sōrtea bieților dascalii. Așa, trebuie să vedem cu multă durere, că puterile cele mai bune din sinul nostru învățătoresc trec la școlile străine. Mai condamnabil este, că unii o fac acăsta, nu pentru-că dōră li-ar lipsi venitul de-a subsista modest și cu viincios între ai săi, ci pentru-că aspiră la o treptă mai înaltă și la o stare mai favorabilă și liniștită. Acești învățători însă amar se înșelă, pentru-că: „Fie lēra cât de rea, tot mai bine în casa mea“.

În interesul promovării învățământului popular spun pe baza experiențelor mele, că o numire în un post mai bun, un cuvēt de recunoscință, un dar fiă venit din partea ori-cărui binefăcător: este un mijloc puternic de a anima și a încuraja la muncă pe învățătorii, cari se luptă cu multe neajunsuri. Și ore autoritățile nōstre școlare se folosesc de acest mijloc? — Cred, că nu se folosesc. Desconsiderarea și bruscare contribuă mult, ca învățătorii, fie cât de bine pregătiți, să-și pērdă voia de a face progres cu elevii în

școlă, și numai împinși de forță își împlinesc datorința de învățător. Invățământul în astfel de școle nu pōte să fiă complet, întreg, ci defectuos.

4. E defectuos învățământul în multe școle și pentru-că nu sunt aplicați învățători absolvenți de cursurile pedagogice, ci nisce indiviți fără de pregătiri recerute, cari mai mult strică, decăt tocnesc. Despre alții s'a constatat chiar, atât din partea părinților, cari se căiesc, cât și din partea forului competent, că nu lucră, nu fac progres în școlă, ba prin purtarea lor necorectă sunt chiar spre stricarea tinerimei școlare — și totuși se tolerază în post. Pentru-ce ore nu se stīrlesc astfel de buruene din mijlocul școlei, căci știu este, că precum e învățătorul așa e și școlă și respective elevii acelu dascal.

Dér adevēr este, că în multe locuri avem și noi învățători bine pregătiți și bine plătiți, cari ar putē să facă mult progres pe terenul învățământului și al creșterii religioșe-morale. Durere însă, mulți dintre aceștia puțin lucră; le place să ducă o viață comodă și trăiesc numai pentru sine; ba, ca să-și câștige cât mai mult venit, nu se îndestulesc numai cu postul învățătoresc, ci ocupă și alte oficii. Cum pōte un om să servescă la doi domni de odată, nu pot pricepe, însă cred, că învățământul în școlă unora ca aceștia trebuie să fiă cu desăvērșire defectuos.

5. În multe comune dăm de alte pedeci, și anume: școlile nu sunt provēdute cu rechisite de învățământ, învățaceii n'au cele trebuincioșe la învățare și nu cercetază școlă regulat. Între astfel de împrejurări nici cei mai perfecți învățători nu pot face progres, și învățământul trebuie să rămână stērp, defectuos în tōtă privința. Se nasec acum întrebarea, pentru-ce nu cercetază copiii școlă regulat? — Acest punct merită tōtă atențiunea și cred, că va fi în interesul învățământului, decă despre acestea voiu vorbi mai pe larg de altă-dată.

6. E defectuos învățământul în unele comune din lipsa edificiilor școlare, ér unde sunt edificii, unele din ele nu corēspund așteptării, pentru-că nu-s destul de înalte și spațioșe, ci mici, strimte, umede și necurățite, atât înăuntru, cât și înafară. Cumea astfel de edificii, în cari tineră generațiune e silită a petrece în decurs de șese ani, sunt spre stri-

rēndul luptătorilor se găsesse mai mulți sēraci, decăt bogăți, și apoi în definitiv, cum se putea dīce prin scrisori oculte adresate tinerimei, că „Românii n'aveau de scop a stōrce „dela guvern o constituțiune transilvană românească“

Va să dīcă programul Românilor din 1848—1849 și *solidaritatea națională* proclamată pe „Câmpul libertății” dela Blășișu nu mai era un ideal național? Ei așa!

O tinerime crescută fără un ideal național; o tinerime deprinsă numai la *oportunism*; o tinerime lipsită prin educațiune de energiă și iluziuni, eșind în viața publică, nu pōte avē în vedere, decăt numai interesele sale *personale egoiste*.

Din acăstă creștere mărginită a tinerimei studioșe, atât în vederi, cât și în aprecieri, n'a rezultat în Ardeal decăt cultul personal, confesional și cultul intereselor locale; cult, care a împedecat pe Români să stabilească o atitudine solidară față cu adversarii săi.

La 1867 acel cult luase în Ardeal nisce proporțiuni cu ocaziunea

alegerilor generale ale funcționarilor publici făcute pe baza *bucanalelor* și *marcalișelor* boeresci și nemesesci (adunări comitatense) dinainte de 1848, încāt trei districte din celea mai românești: Năsēudul, Făgărașul și comitatul Hunedōrei decretase, că numai cei născuți în acelea ținuturi pot fi aleși funcționari judicari și administrativi în numitele districte.

Fată cu asemenea *decretări separatiste*, ce dīceau *juristi* din partea locului?

Ei tăceau, pentru-că nu se puteau „*compromite eclatant*” înaintea Ungurilor, cari se bucurau și încurajau sdrobirea și desmembrarea totală a corpului națiunei române dintre Tisa și Carpați!

Tot interesele locale, ca să nu dīce personale, presidau și la legitimarea aceloră, cari participau sēu doreau a participa la lucrările adunării deputaților din Pesta.

Invocatorii intereselor locale mai întâiu le-au împărțit pe provincii, apoi pe județe și în fine pe comune, sēu confesiuni.

Bănățenii și Ungurenii cam de

pe la anul 1860 susțineau, că interesele lor fiind altele decăt ale Ardelenilor, li-ar impune prezența în camera din Pesta.

Apoi în anii 1866—7 și următorii, Năsēudenii și Făgărașenii avēnd muni de revindicat și fonduri de câștigat; ér Brașovenii procese de resoluat (procesul cu Grecii), treceau cu toții Rubiconul la Pesta, unde sperau a-și vedē dorințele realizate și de unde se întorceau cu buzele umflate.

D'aci înainte conducătorii poporului român se împărțiau apoi în *Pasiviști* și *Activiști*; cei dintăiu respingeau de a intra pe terenul creat de adversarii, cei din urmă primeau acel teren.

Printre acestea două partide pluteau și *Maghiaronii*, ale căror rămașite și astăzi se mai zăresc pe băncile camerei din Pesta.

În fine *confesionalismul* încă concura paralel cu interesele personale și cu interesele locale, cari tōte împreună paralisau și anihilau interesele politice generale ale națiunei române.

Cu modul acesta în Ardeal în acei ani de tristă memoriă, confesionalismul se punea mai pe sus decăt naționalismul, și de aceea adese am avut ocaziune a vedē pe *juristi* discutând *dogme teologice* în loc de chestiuni naționale întemeiate pe „*dreptul public și natural*“.

Confesionalistii erau mai bine văduți de capii bisericeii române, decăt *naționalistii*; căci numai astfel se esplică, că la 1872, când cu organizarea tribunalelor regesci, Prelații români supuseră ministrului justiției din Pesta listele de candidați la magistratură.

Aceștia aveam, pentru moment, a-le spune *Sivului popii* de pe valea Ampoiului, fără a cita nume sēu a face personalități, în speranță, că voiu mai avē onōrea a mă întēlni cu Domnia-Sa în colōnele „Gaz. Transilvaniei“.

La bună vedere!

Bucuresci, 30 Iunie 1899.

Teofil Frāncu.

care corporală și spirituală a elevilor, ori și care bărbat de școală o scie. Pe lângă autoritățile noastre superioare școlare ar trebui, ca și anistitiile comunale în frunte cu preoții să pună mai mare pond pe școlă, căci e rușinos de a vedea, cum ele se interesează mai mult de servitoriile comunei și de alte lucruri bagatele, decât de sörtea și crescerea tinerimei, ba, ca să pötă cât de cât susține școla, recurg la stat după ajutor.

7. D-nii protopopi încă ar trebui să cerceteze cât de adese-ori școlile din districtul lor și, unde vor afla scăderi, acolo cu totă autoritatea să purcedă, ca acele scăderi, încât conced imprefurările, să le delătoreze și să stirpescă răul, ce se pöte ici-colo observa. Cu inimă plină de durere trebuie să mărturisesc adevărul, că unii protopopi și preoți nu stau la culmea înălțimeii lor, pentru-că nu se îngrijesc îndestul și cu totă serioșitatea de sörtea școlilor, ci le lasă pradă străinilor, ca să le ia din mâna lor și să le prefacă în școle comunale ori de stat. Astfel de școli sunt ađi în Bihor 56, și în curând se vor înființa încă 25. Așa sciu, că primele școle de stat, în număr de 3, s'au înființat în Bihor cam pe la anul 1876, dör numai cu mari greutăți, de-örece comunele nu voiau a preda școlile. După un interval de 25 ani, atât de mult s'a schimbat situația, încât ađi comunele cer ele însă-le să le ridice guvernul școle. Veljul Crișului repede, care e cel mai romantic ținut în Bihor, cu populațiune românească, deja e în pericol, pentru-că aici mai tóte școlile au ajuns în mâna statului. La această cine e vina, al cui e meritul și cui se pöte atribui acest progres? Răspundă acei indiviđi, cari stau în fruntea școlilor din acel ținut!

8. E defectuos învățământul în multe școle, pentru-că sunt prea îndesuite cu elevi. Mulți învățători sunt siliți a instrua câte 80—100 elevi în o sală mică de învățământ. Aici, pe lângă totă stăruița, nu pöte face învățătorul progres în mod convenit și conform planului de învățământ, decî învățământul rămâne sterp, defectuos.

În alte comune sunt aplicați câte 2—3 învățători la o școală, ei ar trebui să fiă de model; găsăm însă printre ei și de aceia, cari și-au câștigat diploma de învățător pe cale privată în decurs de 8—10 luni, fără să fi fost ascultat cursurile pedagogice regulat. Cumcă astfel de

învățători încă nu pot să producă un rezultat îmbucurător, nici nu trebuie să documenteze.

Apoi sunt multe comune românești mixte, cu locuitori de confesiune gr. or. și gr. cat., cari au școle separate, dör ambele numai vegetează. Și öre nu ar fi mai consult, ca aceste școle să se concentreze într'una, pe care ar puté-o susține mai ușor și ar puté face un progres mai bun! În interesul învățământului pot afirma, că această procedură ar fi un pas de tot salutar. Durere însă, că și aici ne întelnim cu o pedecă rușinosă, pentru-că confesiunile nu voiesc, séu nu se pot înțelege la-olaltă, lăsând astfel, ca învățământul să sufere scădemânt.

E drept, că poporul din Bihor e sörac și nu bucură jertfescă pentru scopul cultural, tocmai pentru aceea ar fi neapărat de lipsă, ca comunele, cari se află în apropiere unele de altele, să se împreune la olaltă în ceea ce privește cauza școlară, căci: „Unde-i unul nu-i putere. Unde-s doi puterea crește” și...

9. Stagnéză învățământul și din acel punct de vedere, căci corpul învățătoresc de aici de decî de ani tot dormiteză și nici acum, în öra a 12-a, nu se mai pöte trezi, ca să se întrunescă în o conferență, séu reuniune învățătorescă, unde să se discute asupra chestiunilor didacto-pedagogice și alte lucruri de interes pentru dênșii și școla românească. Învățătorii gr. or. mai țin la an câte-o conferență, însă învățătorii gr. cat. absolut nu fac nimic. Nu-i nimenea, n'avem nici un om cu poziția mai înaltă, care să se pună în frunte și să convöce o adunare pentru a înființa o reuniune dăscălescă din învățătorii ambelor confesiuni, din care cauză mulți învățători trec și intră în sinul reuniunii unguresci Bihorene.

Töți clam, töți tac și öre până când!

Décă însă o astfel de reuniune nu s'ar puté realiza, ar fi de dorit a se înființa reuniuni diecesane, séu conferențe învățatoresci în fiă-care protopopiat în sensul conferențelor, ce se țin pe la anii 1860, când învățătorii la olaltă cu preoții se sfătuiau asupra învățământului popular și ținneau cei destinați lecțiunilor practice în școlă, disertațiunilor din sfera creșterii și a moralei, și altele. Cred, că s'au și făcut din partea unora încercări de a înființa vre-o reuniune învățătorescă, dör pöte că guvernul nu s'a îndurat a încuviința statutele

unei reuniuni române gr. cat. ori gr. or., prin urmare activitatea respectivilor a rămas zadarnică.

Dorim și așteptăm dela ömieni noștri cei cu poziția mai înaltă, ca să se pună în fruntea lucrului și de nou să facă încercare, să bată la ușă, dör ni-se va deschide și nouă acum.

Ar fi încă de dis, pentru-că multe sunt necasurile greșeliile, cari împedecă învățământul în școlile populare din Bihor. Aceste necasuri și greșeli ar trebui descoperite, ca să se pötă sana și încuojura răul, ce ne copleșește și amenință cu pierderea școlilor. Să ne concentrăm puterile și pe acest teren, ca să putem sta neclintiți în fața inamicului, care se silește a ne sugruma, căci lăsând tréba de ađi pe mâne, incurând ne vom trezi, că școlile noastre pe neștiute au ajuns în mâinile străinilor. Apoi ne putem tot väeta, decă am pierdut școlile.

Să vadă dör cei chiamați!

Säténul.

Principii domnitorii la esposiția din Paris. O scire interesantă sosescă din Paris, care, decă se va și realiza, plătesce mai mult decât întrégă conferența de pace. E vorba, că apröpe tóte capetele încoronate din Europa vor visita esposiția din Paris dela 1900, ceea-ce ar fi o adevărată apoteoză a veacului XIX. Guvernele franceze și germane pregătesc visita împăratului german Wilhelm la Paris. Regele Italiei Umberto a promis deja, că séu el séu principele moștenitor va fi de față la deschiderea esposiției. E vorba să mörge la Paris și împăratul Nicolae al Rusiei, apoi Majestatea Sa monarchul Francisc Iosif, regele Oskar al Svediei, regina regentă Cristiana a Spaniei, regele Belgiei Leopold, șahul Persiei, principele de Wales, regele Portugaliei și alți domnitori.

ULTIME SCIRI.

Viena, 14 Iulie. Principele Ferdinand al Bulgariei, dimpreună cu mama și fii săi, va sosi aici peste 2—3 zile. El va rămâne scurt timp în Viena, apoi va pleca la Carlsbad. Tot atunci va sosi în Viena și Chedivul Egiptului.

Paris, 14 Iulie. Ađi s'a ținut sörbătörea națională francesă pe un timp splendid. Orașul e pavoasat și stradele sunt pline de lume. Membrii ligei patriotice s'au adunat pe piața Concordiei, ca să demonstreze.

De aici au mers înaintea statuei Jeanei d'Arc. Demonstrația a durat scurt, căci a impräștiat'o poliția.

Belgrad, 14 Iulie. Se confirmă scirea, că la fostul ministru-președinte Venici s'au aflat scrisori compromițetöre. Radicalii negă, că ar avé parte în atentatul contra lui Milan. Ministrul plenipotențiar sörb din Petersburg, Sava Gruici, a fost rechiamat. Se crede, că și el va fi arestat.

Mörtea moștenitorului tronului rusesc.

În ziua de 10 Iulie st. n. a trecut din viață, în Abbas-Tuman, marele principe George Alexandrovici, moștenitorul tronului Rusiei, unul dintre cei mai populari și mai talentați membri ai Casei imperiale rusesci.

Marele principe a murit de-o böla, care l'a isbit de pe când era locotenent în prima divisiune a fotei ruse. În timpul unei manevre din anul 1892, pe când prințul se afla pe bordul vaporului „Swetlana”, în Cronstadt, cu ocaziunea unui esercițiu, a căđut așa de rău, încât și-a frânt öșul pieptului. Această nenorocire a fost începutul teribilei böle, ce l'a răpus.

Până la îmbolnăvirea sa, marele principe George era unul dintre cei mai plini de voioșie și de viață dintre töți membrii familiei imperiale.

Intr'o vreme, în Zarskoje-Selo, marele principe — era atunci de 22 de ani — petrecea zile frumoșe pescuind, și se întreținea cu pescarii, pentru bună starea și fericirea cărora adese-ori își golia tötă punga.

Zarskoje Selo era pe acel timp locul favorit de petrecere al prințului George.

În anul 1894, în urma sfaturilor doctorilor, prințul a trebuit să se ducă în Algeria și mai pe urmă la Madera, căci böla de piept i-se agravase. Petrecerea sa, apröpe timp de un an, în regiunile de Sud, i-a îmbunătățit simțitor starea, și pe la sfirșitul anului 1895 prințul s'a întors în patriă și s'a stabilit în prea frumoșă localitate climaterică Abbas-Tuman.

În clima blândă și sub vecinicul cer albastru al Grusiei, starea prințului s'a îmbunătățit, astfel, că el și-a putut începe din nou studiile.

Consilierul de stat Kapustin, cel mai de frunte juriconsult al Rusiei, preda prințului sciințele de stat, și adese-ori el și-a exprimat admirația sa de mintea scäpărätöre și puterea de repede pricepere a prințului George.

Satirisarea și ironia

în poesia noastră poporană

de C. Proca.

„Päsëruică de pe culme
„Iértă-mé, mändro, de glume:
„Că nu-i om să nu glumescă
„Și să nu pécătuescă!”

(Vorbă veche).

Satirisare este plăcerea, ce-o simte omul când ia peste picior greșeliile și scäderile altora prin cuvinte muscätöre: o satisfacțiä când arde pe cineva prin cuvinte.

„De n'ar fi să mai și ridem, ce ar fi de capul nostru” — dice poporul. Și tot așa dice și ömieni învățați: „ironia și risul par'că sunt date special omului, pentru a nu se moleși, ci a se ridica pururea din deprimarea sufletescă.”

Se nimeresc câte-odată, de lucrul ajunge dela cuvinte la palme, dela palme la bätă și prin astea la päruială strașnică. În aceste casuri e semn, că n'a fost satirisare adevărată, ci mai mult o batjocură rudimentară.

Principiul în satirisare și ironiä este, ca să fie cum se cuvine. Numai acela e vrednic de atenția noastră, care ironiséză pentru a ne produce dispoziția veselă, însă astfel, ca și cel batjocurit să pötă ride împreună cu noi.

Acésta e satirisarea adevărată. Cine batjocuresce numai din ură și dispreț, merită el însuși ura și disprețul nostru.

Aici ne restringem la ironia adevărată: în poesia noastră poporală avem un isvor apröpe nesecat de astfel de ironii. În largul cuprins al acestor poezii găsim o sémă de produse, cari îndată ce le cetim, séu le ađim, ne surprind, ne pötund, ca o sciințele electrică.

Öre de ce? — Fiind-că ne place adénca sinceritate de sentiment, ce ese la ivélä din ele; ne plac întorseturile mäiestre, cari dovedesc o agerime nespuză de spirit; și, fără indoélä, decă e să judecăm gradul de inteligență și vioiciune la poporul nostru, la aceste poezii trebuie să recurgem.

Cine dintre noi nu cunöscë minunatele versuri ale lui Coșbuc:

„Ea sta cu sinul plin de pere, la fântänă
„Și ea mi-a dat să aleg pe plac din sin o

[përä,

„Și m'am tređit, că-mi dă de-odată peste

[mână!

séu

„Pe punte-am prins și-em sărutat mai ieri

[o fatä,

„Și-acum au dat sätenii jalbä la prefectul,

„Că fetele stau cärd pe punte ziua tötä.

séu

„Psaltirea popii o sărut și aş läsa-o,

„Särut și mäna preotesii și-aș läsa-o:

„Pe fata popii n'o sărut și-aș säruta-o!

În tóte acestea Coșbuc e leitpöleit țöranul român.

Ceva ridicol se întemplă în viața fie-cărui om; la unul mai mult, la altul mai puțin, dör se întemplă. A-le sci releva potrivit se recere iscusință și agerime de spirit. Când Cicero a dis ginerelui séu Lentulus, care tira o sabiä colosală: „Cine dracul te-a legat de sabiä?” imposibil să nu tresărim și să nu observăm sciințele pișcätöre. — Și la

acésta Lentulus o fi isbucnit în hohote, decă nu a fost mic, la din contră se va fi necăjit rău. Când fata de țöran dice:

Am un drăguț cât un ied

Sare 'n ierbä, nu-l mai ved:

de va fi acel drăguț mic de ani, el va ride împreună cu ea; însă decă îi va mai adauge:

Trag nädejde

Că-i mai cresce

Când a prinde mäta pesce!

el se va uita strimb la ea și-și va face calea 'ntörsä — cäutându-și una mai mititea.

Precum în genere viața ömenească, așa și tóte epocöle vieții populului avöndu-și scäderile, poporul se folosește în contra lor ca de un medicament universal de ironiä și ridicolisare.

Așa d. e. se întemplă, că mai ales fetele înainte de vreme se légä de dragoste. Ce e drept, mama lor le dojenescă să mai lase pän'or cresce — dör höțul de satirist poporan a prins de veste și odată pune tötă cestiunea în versuri:

Pe lângă numărusele institute de știință și bine-facere, societatea astronomică din Rusia datorază mult decedatului prinț. Ca președinte al societății astronomice ruse, prințul George și-a dat silințe să facă cunoscute Rusiei toate cercetările și studiile Europei apusene în această privință. El a dăruit sume enorme de bani pentru a înzestra societatea astronomică cu ori-ce aparat inventat, séu perfecționat în ramura acestei științe.

Ca hatman al Cazacilor din Irkusk, prințul George a făcut mult pentru îmbunătățirea sôrței acestor soldați.

Reservat în ce privește luptele politice, el urmărea cu toate acestea cu o deosebită atenție toate evenimentele politice atât din Rusia, cât și din străinătate.

În Rusia avea faima, că e cel mai zelos cetitor de gazete. În adevăr, la Abbas-Tuman marele principe moștenitor avea o cameră asemenea unei redacții, unde se găseau toate ziarele și revistele mari din lume.

SCIRILE ȚILEI.

— 3 (15) Iulie

Solgăbiru agent de stéguri. Din Teaca se scrie, că de vre-o câte-va țile se ved mereu preoții români intrând și eșind dela oficiul solgăbiru. Unul dintre preoți ar fi Țis: „Am fost de mi am comandat pentru școlă un steag unguresc”. Noima acestei sciri se esplică așa, că preoții au căpătat poruncă în scris dela fisolgăbiru din Teaca, ca în restimp de 8 țile să-și procure prin densusul câte un steag unguresc pentru școlă românescă, că decă în ziua Sf. Ștefan (20 August) nu vor arbora pe școle stéguri unguresci, are să-i pedepsească. O fi, nu-i vorba, și frica de pedepsă, dér mai mult se crede, că preoții alérgă să împlinescă porunca fisolgăbiru de tema, că neascultând orbesce, nu vor mai fi împărtașiți din ajutorul de stat. Triste vremuri!

Adunări culturale. Adunarea generală a despărțământului VII (Hațeg) al Asociației se va ține la 30 Iulie n. în Hațeg. — Despărț. XXXII (D.-St.-Mărtin) al Asociației își va ține adunarea la 1 August n. c. în Basna, cu care ocaziune se vor împărți și premii între învățătorii. — Despărț. XXI (Năsăud) își va ține adunarea în 6 August n. în Năsăud. — Despărț. XXIII (Turda) își va ține adunarea în 6 August n. în Turda. — Despărț. VIII (Deva) al Asociației își va ține adunarea generală la 30 Iulie n. în Ilia mureșană. — La toate aceste adunări Români sunt invitați a lua parte în număr cât mai mare, atât bărbați, cât și femei.

Din Sculia ni-a trimis d-nul paroch Silviu Colojora o dare de sémă cu privire la venitul producției tinerimei școlare

din 5 Martie n. c. Venitul a fost 75 fl. 20 cr., spesele 23 fl. 53 cr.; a rămas deci venit curat 51 fl. 67 cr. S'au făcut daruri și suprasolviri din partea multora, ale căror nume însă lipsa de spațiu ne-a împedat a-le publica la timpul séu.

Un primar slovac „agitator”. Despre primarul slovac Albert Grzuar din Iszaszeg povestesc foile unguresci, că ar fi Țis cătră cine-va, că în comuna lui slovacă numai slovacese trebuie să se vorbească, el nu va vorbi în limba maghiară nici-odată. Din pricina acestor vorbe amintitului primar este nimit de foile șoviniste agitator și cer pedepsirea lui, cel mai puțin să fi ridicat din post. Dér n'a avut ore primarul din cestiune drept să Țică, că nu e dator să vorbească unguresce, când chiar legea îi dă acest drept? A avut, nu mai încapă îndoială, dér pe cum se scia, în țera lui Pap János drepturile și legile pentru nemaghiari sunt mai mult pe hârtiă.

O binefăcătoare a bisericei. Din comuna Jupănești, în Bănat, ni-se scrie cu data 29 Iunie c.: Văduva Paraschiva Versan din comuna Bătești (comit. Caraș-Severin, protopresbiteratul Făgetului) a cumpărat pe séma s-tei bisericei române gr. or. din Margina un clopot în preț de 420 fl. v. a., care s'a și sfințit în 11 Aprilie a. c. — D-na Paraschiva Versan este o creștină de model în ținuturile noastre. D-sa în mai multe rânduri a adus jertfe și s-tei noastre bisericei române gr. or. din Jupănești, ér astăzi în 29 Iunie a declarat comitetului nostru parochial, că și pe séma bisericei noastre aduce un clopot în preț de peste 200 fl., a cărui lipsă o simțim cu toții. Bunul Dumnezeu s'o învrednicească a îndeplini și această faptă vrednică de totă lauda și să i lungescă firul vieții întru sănătate până la cele mai adânci bătrânețe! — Alesandru Popovici, preot gr. or.

Daruri pentru biserică. Din Tirimia mare ni-se scrie: Văduva deocită Maria Tocaciu, cu darnicul locuitor Vasiliță Babă și soția sa Neti au cumpărat pentru s. biserică un rând de vestminte foarte frumoase în preț de 40 fl. Această familie fruntașă s'a distins în comuna noastră prin multe binefaceri și printr'o purtare esemplară, cercetând regulat s. biserică și dând cele mai frumoase pilde conlocuitorilor și mai ales tinerimei.

— Din Teure ne scrie d-l v.-protopop Mihail Făgărășian următoarele: Vasiliu Drăgan fétul bisericei din Mintiul român, (lângă Năsăud) cu soția sa Dochia n. Moldovan au dăruit s-tei bisericei române din Teure (protopopiat. Betleanului) un candelabru frumos, în preț de 30 fl., pentru care în numele poporenilor li-se aduce mulțămintă, dorindu-le din inimă, ca Atotputernicul să le răspătăască cu bogatele sale daruri!

Nenorocire. Ni-se scrie: Nu de mult o calfă de rotar, cu numele Szabo János,

mergând în casa locuitorului Alexandru Șandor din Tirimia mare și luând pușca din cui, care era încărcată, lipsind numai capsă, a început a se juca cu ea, slobodind cocoșul și Țintindu-o spre mai multe copile, ce se aflau în casă. Când a slobodit pentru a patra-ora cocoșul, înferbentându-se țava pușcii, acesta s'a descărcat în capul unei copile de 14 ani, care muri momentan.

Tunel între Anglia și Irlanda. O mare societate de întreprindere englesă plănuiesc facerea unui tunel, care să lege Anglia cu Irlanda. Tunelul acesta uriaș ar fi să aibă o lungime de 55 kilometri, dintre cari 40 kilometri ar merge pe sub mare. Tunelul ar costa 300 milioane de franci.

Contra șoldinei și bólei de reumatism mijlocul cel mai sigur este alifia, ce se căpăță în farmacia liferantului curții Béla Zoltan în Budapesta, stiela cu 1 fl. De efectul admirabil al acestui mijloc s'au convins mulțime de suferinți.

Musica orășenescă va concerta mâne, Duminecă séra, în grădina otelului „Pomul verde”. Inceputul la 7½ ore. Intrarea 30 cruceri.

Dela Reuniunea învăț. români din archidieceasa Alba-Iulia.

De lângă D.-St.-Mărtin, Iulie 1899.

Adunarea comitetului central al Reuniunii învățătorilor români din archidieceasa Albei-Iulie s'a ținut sub prezidiul D-nului G. Munteanu, directorul preparandiei, în 20 Iunie n. c. în B'asiu, în sala profesorală a preparandiei. În sensul statutelor, la adunare au participat, afară de oficialii din centru, și reprezentanții despărțământelor, ai protopopiatelor din archidieceasă, anume au sosit ca reprezentanți învățătorii din protopopiatele Alba Iulia, Biia, D.-St.-Mărtin, Blăși, Cătina, Ernuteș, Medias, Sebeș și Sibiu. Afară de aceea, ca ôspe a participat la ședință și d-nul Iuliu Bardosy, inspector r. școl. comitatens a. d. s. din Sibiu, care a luat parte și la discuțiunile puse la ordinea de zi.

Adunarea avu de scop a ficsa țina și agendele adunării generale, care s'a decis a se ține în 22 Sept. n. c. în Blăși și este prima adunare ordinară dela înființarea reuniunii.

Dintre obiectele pertractate în adunare am să raportez numai despre cele mai însemnate. Anume: cassarul a arătat circulațiunea cassei, după care averea Reuniunii este cu totul de 831 fl. 24 cr., din cari 830 fl. sunt depuși spre fructificare la institutul de păstrare și de credit „Patria”, ér 1 fl. 24 cr. în număr. Decă considerăm, că reuniunea funcționează numai de 2 ani, — cari se pot numi, pentru recoltele cele slabe, cei mai réi, — și că multe despărțăminte au administrat la cassă foarte puține

facse, ba unele nici un cruce, — putem fi mulțămiiți cu rezultatul dobândit; cu timp pôte să ajungă Reuniunea noastră la o avere din care toți orfanii învățătorilor vor puté căpăta stipendii și alte ajutoare.

Redactorul „Fóiei școlastice” a raportat, că fóia se tipăresce și se spedéză în 600 esemplare.

Obiectul principal al discusiunii a fost desemnarea celor 10 teme din sfera pedagogiei și didacticei, cari în sensul §-lui 34 al statutelor vor fi a-se presenta adunării spre a se alege din ele pentru disertațiunea, ce se va ține la procsima adunare generală. Disertațiunile cele mai bune vor fi, în sensul statutelor, și premiate. Pentru alegerea acestor teme s'a emis, sub prezidiul profesorului dela școlă de aplicație d'n Blăși, d-l Petru Ungureanu, o comisiune de 5. la pertractările căreia a conlucrat din bunăvoință și d-l inspector Iuliu Bardosy.

Pe basa opiniunii comisiunii esmise, s'au primit cu unanimitate următoarele 10 teme: 1) Disciplina ca factor principal în școlă poporală; 2) Mijlôcele, prin cari s'ar puté atrage poporul la spriginire mai căldurósă a școlii; 3) Împărțirea ôrelor în școlă nedespărțită; 4) Cum are să se predea geografia în clasa a III-a în școlă poporală? 5) Cum are să se propună, în cadrul regulamentului, economia în școlă poporală în genere și în special în școlă poporală nedespărțită? 6) Jocurile cu copii din punct de vedere igienic și național 7) Cum pôte forma învățătorul cor de cântări cu elevii săi, și cum cu adulții? 8) Cum s'ar puté forma bibliotecă pentru școlari și adulți? 9) Cum s'ar puté înființa școlă de repetițiune economică? și 10) Cum își pôte căștiga și susține învățătorul autoritatea sa în și afară de școlă?

Toate aceste teme sunt folositoare și bine alese. Frații învățători au timp și ocaziune de a medita asupra lor, de a le studia și a lucra pe baza acesta pentru înaintarea învățământului nostru poporal.

G.

Sântire de biserică.

Din valea Hărtibaciului, Iul. 1899.

În fruntea comunei curat românesc Ilimbav se află de 14 ani harnicul preot Ioan Alexandru. Sub conducerea acestuia locuitorii au făcut progrese foarte frumoase atât în afacerile comunale, cât și mai virtos în cele bisericesti și școlare.

Biserica, clădită în timpuri vechi, era în vremea sa fără părechii în împrejurimea noastră. Vechimea timpului însă a învechit-o și pe ea, așa că reclama reparare. Mulțămintă jertfelor aduse cu atâta dragoste de popor, repararea s'a și făcut. Biserica ađl éráși e mândră și frumoasă și în țina a 3-a de Rosalii s'a sêvșit sfințirea ei.

„Cât e copila de mică
„Se ridică pe opincă
„Și iubesc
„De pârlesce;
„Mamă-sa o dojenesc
„Să mai lase pân'o cresce!”

Un noian întreg de satire se referă la epoca cea mai dulce din viața omenescă: la anii tineretii și mai ales când tinerii dau să se însore. Și aievea: în partea acesta es mai multe lucruri ridicole la ivélă.

Așa mai întâi bietul fecior s'ar îndrăgosti de fată, dér îl împedecă ceva. El îi Țice:

„Vai, mândruță, albă ești,
Albă ești, frumoasă ești,
Dér ești albă de albele
Roșiă de rumenele.”

Séu:
Mândra mea, frumoasă ești
Colea, când te rumenesci,
Dér când nu ești rumenită
Ești ca naiba de urită.

Séu:
Floriciă, floricea
Ași jura cu jurători

C'ai purtat un car de flori
Și-o căruță de bertice
Și una de rumenițe.

Séu:
Mândra când e rumenită
Cu cinoi sute nu-i plătită;
Dér când se desrumenesce
Nici doi bani nu mai plătesce.

Séu:
Sêracile fetele
Mult își bat picioarele
Pe toate rezóarele,
S'adune cêpă cioréscă
Fața se și-o rumenescă.
Cêpa ciorii s'a uscat
Fetele s'au supêrat!

Ér alt motiv, care-l împedecă de-a se 'ndrăgosti, îl spune el:

Floriciă, floricea
Mândră, mândruța mea,
De frumoasă ești frumoasă,
Și-ai fi bună de mirésă,
Dér te strică gurița,
Că-ți umblă ca melița!

Scim apoi, cum este viața la țera. Femeea ia parte aprópe la toate lucrările bărbatului și apoi ea este

și sufletul casei. De sine înțeles, că între aceste condiții numai comódă nu pôte să fie. Dér că totuși se întâmplă, ni-o arată cântecul:

Lelea cu șurt de carton
E cu ochii plini de somn.

Ba se întâmplă adese-ori, de nici nu scie face lucrurile de casă, și atunci imposibil să scape de satiră:

Copilița omului
Șede 'n dosul hornului
Și cată voinicului
Ca mâța piticului....
Dér poți fată cöse? — Pot
Mama 'mpunge și eu scot!
De-a fi mama sănétósă
M'a 'nvêta-a țese și cöse!

Ér unul se fâlesce cu mândra lui în următorul chip:

Am o mândră ca și-o cruce
Și la lucru n'o pot duce:
Diminêta-i roua mare
Și se udă pe picioare;
Când apune sântul sóre
Stau Țințarii s'o omóre.
Peste Ți se prea 'ncăldesce
Și biata prea se 'negresce!

Decă se mărită de acestea, apoi le batjocoresce minunat:

Frunză verde sulină
Mi-s'a pus somnu 'ntr'o mână
Si-ași dormi o sêptemână.
Mi-s'a pus somnu 'n stânga
Și așa mai dormi una.
Dér bărbatul mă trescesc
Și din gură-mi tot vorbesce:
— Muere, sufletă mea,
Școlă din pat, nu zăcé,
Școlă, mulge vacile,
Că le-or mulge altele
Și Ți-or strica laptele;
Școlă, școlă, dragă, școlă,
Că Ți-a fi destul de-asêră,
Școlă, nu zăcé în pat
Că vecina s'a sculat
Și le-a muls și le-a Țipat
Și tu tot nu te-ai sculat!
— Măi, bărbate, suflet mic,
Lasă-mă să dorm un pic!
De le-oi mulge, eu le-oi mulge
De nu, sunt viței și-or sugé!
Tu scii, bărbatule bine,
Că de când sunt după tine
Luni, Marți, Mercuri n'am lucrat;
Că m'am temut de păcat!

Sfințirea s'a făcut în modul sârbătoresc convenit prin d-l administrator protopop Nicolau Moldovan, însoțit de preotul local I. Alexandru, Ioachim Păruș din Agnita, Ioan Petrișor din Cornășel, Ios. Morariu din Hosman și Florian Bologa din Marpod.

Poporul era foarte mult, nu numai din loc, ci și din comunele vecine. După terminarea ceremonialului sfințirii și a s-tei liturgii s'a servit un parastas pentru odihna sufletelor răposaților întemeietorii și binefăcătorii ai bisericii. O frumoasă cuvântare a ținut poporului preotul I. Alexandru, arătând, cum trebuie să se poarte un creștin bun în și afară de biserică. Altă cuvântare s'a ținut din partea harnicului preot I. Păruș, arătând, că vrednicia unei comune se poate cunoaște de pe starea bisericii, a școlii și altor așezăminte ale acesteia.

În fine s'a dat un prânz bogat la locuința amicalului preot Ioan Alexandru, care prânz a fost servit de harnica preotă, d-na Eugenia. S'a rostit mai multe teaste: Preotul local pentru sănătatea și lungirea vieții prea bunului nostru Arhiepiscop și metropolit Ioan Meșian; părințele Ioachim Păruș pentru comitetul parochial, laudându-l pentru ascultarea și stima exemplară, ce a arătat preotului său și pentru dragostea cu care au conlucrat la repararea bisericii, laudând mai vârtos pe primarul acestei comune, care a dat tot sprijinul posibil la repararea bisericii. Părintel I. Petrișor pentru părintele administrator protopresbiteral Nic. Moldovan; părintele Fl. Bologa pentru poporul credincios ducând între altele, că biserica din nou renouată e o viasă dovadă, că poporul acestei comune păstrează adâncă iubire către credință și către biserică noastră strămoșască. Preotul Ios. Morariu pentru femeia română etc.

În decursul prânzului junii și fetele din comună, deprinși fiind de mai înainte de părintele local și în parte și de învățătorul Ioan Popa în cântări, au executat unele poezii populare tare frumoase și bine cântate, cari au făcut oșpeților multă plăcere.

Trebuie să felicit pe vrednicul preot din Ilmbav, sub a cărui conducere credincioșii au făcut un progres atât de îmbucurător pe toate terenurile.

Un vecin.

Esamen din menaj.

Brașov, 2 (14) Iulie.

Seria esamenelor dela școlile române din Brașov s'a terminat Dumineca trecută cu esamenul practic din menaj al elevelor din Internatul Reuniunii femeilor române.

Esamenul s'a ținut sub cerul liber, în curtea internatului, care era decorată cu verdeață, jur împrejur scaune pentru oș-

peți, la o parte masa comisarului consistorial, a d-rei directoare a internatului *Carolina Teclu*, și a dōmnelor membre din comitetul Reuniunii; față în față trei mașini de cusut, la cari lucrau câte trei eleve în prezența publicului, cărui i-se oferiau obiectele lucrate spre a-le examina, ér mai înderēt o altă masă, la care mai multe eleve se ocupau cu croitul și cusutul.

Esamenul a fost condus de d-l comisar consistorial *Dr. V. Saftu*, care introduse esamenul printr'un frumos și potrivit discours.

După aceea a urmat esaminarea: o parte din eleve au început să dea vânt mașinilor de cusut, o altă parte să cōse și să dirīgă cu acele și cu fōrfecile, ér în decursul acestui timp elevele una câte una erau provocate pe listă să iese la tablă unde d-ra directoară dedea fi-căreia din ele câte o temă din croit, pe care elevele trebuia s'o resolve executând desenul la tablă și dând explicațiile de lipsă asupra modului cum sunt a-se croi diferitele haine.

Pe când acestea se petreceau în curtea internatului, pe atunci în bucătăria sfōraiau fripturile, se frământau aluaturile și se coceau prăjiturile.

Ce-i drept, noi bărbații aveam la acest esamen rolul cel mai nevinovat, căci ste-team și ne uitam, dér de pronunțat nu ne prea da mâna să ne pronunțăm, căci în astfel de treburi nu ne simțiam „tocmai“ acasă. Ni-a plăcut însă ceea ce am văcut. Siguranța, cu care răspundeau elevele, precum și dibăcia cu care executau desennurile la tablă și mânuiau fōrfecile și mașinile de cusut, ne-au făcut să înțelegem, că elevele din internatul Reuniunii femeilor noastre fac progrese frumoase în aceste cunoștințe practice și atât de folositoare pentru viața casnică. Damele prezente se es-primau în modul cel mai favorabil asupra progreselor constatate și d-ra directoară *Carolina Teclu* a primit căldurose felicitări.

În două sale erau espuse mulțime de lucruri de mână ale elevelor, foarte frumos executate și mult lăudate de public.

La sfirșit, d-ra directoară și dōmnelle din comitet avură amabilitatea de-a invita oșpeții la o masă, unde fură serviți de eleve și tratați cu bucate gătite de ele.

Fetețele din acest internat primesc o bună instrucțiune în cunoștințele practice. Părinții, cari își cresc fetețele aici, au aflat calea potrivită pentru a face din fiicele lor femei nu numai inteligente, ci și bune menagere. În anul expirat s'au aflat în internat vre-o 34 eleve, dintre cari unele de prin Bănăt și alte părți depărtate ale țerei, ceea-ce dovedesce, că internatul se bucură de bună reputațiune printre Români.

X.

**Nou abonament
la
Gazeta Transilvaniei.**

Cu 1 Iulie st. v. 1899

s'a deschis nou abonament, la care invităm pe toți amicii și sprijinitorii fōiei noastre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:
pe un an . . . . . 12 fl.
pe șese luni . . . . . 6 ”
pe trei luni . . . . . 3 ”
pe o lună . . . . . 1 ”

Pentru România și străinătate:
pe un an . . . . . franci, 40
pe șese luni . . . . . ” 20
pe trei luni . . . . . ” 10
pe o lună . . . . . ” 3.50

**Abonamente numai la numărul poporal
de Dumineca:**

Pentru Austro-Ungaria:
pe un an . . . . . 2 fl.
pe șese luni . . . . . 1 ”

Pentru România:
pe un an . . . . . 8 franci,
pe șese luni . . . . . 4 ”

Abonarea se poate face mai ușor prin mandate postale.

Administrațiunea.

Corespondența „Gaz. Transilvaniei“.

Cernatu (Săcele), 2 Iulie v. 1899.

Onorată Redacțiune! Dați-mi voiă să Vă împărtășesc o nouă veste îmbucurătoare din C. rnatul Săcelelor. Nu de mult ați înregistrat în colțenele prețuitului D-V. diar succesul frumos, ce l'a avut adunarea generală a despărțământului I al Asociațiunei în satul nostru. Se vede, că această adunare a avut un efect bun asupra credincioșilor parohiei noastre, căci îndată s'au hotărît ômenii între sine, ca să contribuie împreună sumele de lipsă, pentru a se repara biserică cea vechiă, care ajunsese într'o stare deplorabilă.

Meritul cel mai mare pentru acest lucru îl are episcopul *Ioan Ciurea Pascu*, care cu mult zel și interes a umblat, împreună cu parochianul *Gh. Radu*, din casă în casă, și a adunat frumoasă sumă de 103 fl. și 90 cr. Acesta este o sumă relativ destul de însemnată pentru o comună, ca a noastră, unde ômenii sunt foarte scăpătați, și unde până mai bine de curând, din cauza certelor ce au existat, își perduseră încrederea unul în altul.

Aceste neînțelegeri astăzi s'au sfirșit și mulțumită lui Dumnezeu, lucrurile au început a merge mai bineșor. Și totul se va schimba în bine, când toți se vor interesa

de școlă și biserică, precum d-l Ion Ciurea Pascu se interesează.

Țin să mulțămesc d-lui Ciurea Pascu și să-l rog, ca și pe viitor să lucre cu dragostea de până acum pentru școlă și biserică noastră, cari au mare lipsă de sprijinul ômenilor de inimă, ca dēnsul.

S'a întemplat însă, că o femeie, la care s'a dus s'o rōge să contribuie cu ceva, l'a defăimat urit, ca și când ar fi strins banii pentru nesoai-va lucruri rele; se scie însă acea femeie, că păcat mare a făcut, decât a cutezat să defaima pe un om, care cu dragoste și credință lucră pentru casele Domnului, biserica și școlă noastră.

Onōre d-lui Ciurea Pascu!!

Un credincios.

Convocare.

Societatea pentru crearea unui fond de teatru național român își va ține adunarea sa generală din est an în opidul *Seliște* (comit. Sibiu) în zilele de Duminecă și Lună în 18 (30) și 19 (31) Iulie a. c. cu următoarea

Programă:

I. Ziua primă Duminecă, în 18 (30) Iulie.

1. Președintele va deschide adunarea generală la 10 ore a. m.
2. Se aleg doi notari pentru ședințele adunării.
3. Secretarul va ceti raportul comitetului societății asupra lucrării sale dela adunarea generală din urmă.
4. Se alege o comisiune de 5 membri pentru propunerii și raportul comitetului se predă acestei comisiuni spre esaminare.
5. Casarul societății va ceti raportul despre starea casei cu sporul dela ultima adunare încōc și peste tot despre averea societății.
6. Să va alege o comisiune de 5 membri pentru esaminarea raportului casarului.
7. Să va alege o comisiune de 5 membri, cari în înțelesul §. 4 din statutele societății, vor căștiga membrii fundatori, ordinar și ajutători pentru societate.
8. Să vor ceti discursuri corēspunzătoare scopului societății, său de altă materie literară, ce sunt a se însinua președintelui înainte de adunare.
- 9) Președintele inchide adunarea.

Ziua a doua Lună, în 19 (31) Iulie.

1. Președintele deschide ședința și protocolul ședinței precedente se va ceti și autentică.
2. Raportul comisiunii pentru căștigarea membrilor noi.
3. Raportul comisiunii asupra socotelilor casarului.
4. Raportul comisiunii asupra raportului comitetului societății și însinuarea propunerilor în interesul fondului.
5. Să va decide locul și ziua adunării generale pentru anul 1900.
6. Intregirea comitetului.

Joile încă-s legate
Nu lucru să fac păcate
Ci le țin de sănătate.
Vinerea totă-o cinstesc
Cu nimic nu mă muncesc
Ca să nu păcătuesc.
Sâmbăta tot am lucrat
Dér nu mi-s'a arătat!

Satirisarea aduce nu odată folos, căci luând la refec greșelile și scăderile, în multe casuri pōte avé efect cu morală: Satiristul din popor ride, mărește lucrul bucuros, dér, pēstrând totuși un fond de ade-vér, îl mărește pentru a espune mai sensibil, în colorii mai vii ceea ce are la inimă. Mărit e și în exemplele de mai sus, în schimb însă nimeni nu va puté dice, că nu pricepe.

Nu mai puțin frumoase sunt următōrele:

Dis'a maica să mă 'nsor
Să-i aduc un ajutor,
S'o mai dea de cel cupțor
Câte-odată
Și de vatră.

Séu:
Nici o mândră nu-i afla
Care să grăescă-asa:
Puneți banii în cureauă!
Nici o mândră nu ț-ar dice:
Nu-ți bé banii, măi voinice,
Că banii ț-or trebui
Dacă te-i căsători!

Vine apoi epoca dragostei cu toate ale ei pățanii aventuriōse și șodenii, care de care mai cu vēr.

Și feciorul cât e de tare întră numai cu sfielă în dragoste, pentru a nu avé prilej mai târziu să esclame:

Vai de cel care iubesc
De nimic nu folosesc!

Cu toate acestea cade în laț și atunci ajunge să dică povestea cântecului:

Rea bucată-i dragostea
Cine prinde a-o gusta:
N'are cap de-a o lăsa
Nici minte de-a o purta!

Dacă în popor a eșit vorba „Nocorul e orb“ — la el va fi eșit și cealaltă vorbă: „Iubirea e orbă“ — care e tot atât de corectă și corectă va fi în veți. E ceva comic și totuși foarte adevērat, că dragostea se începe dela ochi.

„Cōda ochiului e isvorul păcatului“, se dice unde-va în poesia poporană și: „Ochii și sprâncenele, alea fac păcatele“ — încă-odată — mai târziu își perde vederea și, precum dice un nenorocit:

„De îndrăgostit ce sunt
Nu ved luna pe cer sus,
Nici sōrele l'a apus;
Nu ved érba pe pământ,
Nici luna pe cer mergēnd,
Nici sōrele rēsărind
Nici stelele strălucind“;

ba își perde și auzul. E un nu vede, nu aude, dér în schimb e ușor ca vântul și vesel până peste cap, încât de mare bucuriă, ce are, ar strînge totă lumea la sin și, în fine,

pe de-asupra tuturor mai socōte, că așa o fi până-i lumea.

Pe cât se vede din acestea, iubirea are o soră de cruce: — fantasia și o soră mașteră: mintea. Una încontinuu o încăldește, cealaltă în continuu o cōrcă să-i dea câte un duș rece; una vecinic o îmbrăncesce înainte, cealaltă vecinic caută să o rețină înderēt: un antagonism neîntrerupt, încât bietul țeran nu scie, care va să iēsă învingētor și, precum nu scie țeranul, așa nu scie nimenia.

Eu om cu minte n'am vedut să nu sfirșescă Nebun, d'ac'a iubit, dér rept e și aceea, Că om cu minte n'am vedut să nu iubescă — dice cu tot dreptul Coșbuc.

Mai bine e, decât rațiunea se împacă cu fantasia: una merge mai înainte, ér cealaltă dă înderēt și atunci profită mai mult iubirea.

(Va urma).

Pe de altă parte întreținerea acestui zid colosal dimpreună cu nenumăratele sale turnuri și întărituri, costă o sumedenia de bani, pe când folosul lui în ziua de azi e aproape cât nimic.

Din aceste motive s'a hotărât dărămarea zidului. Guvernul chinez afară de aceea s'a mai gândit, că în chipul acesta mii și mii de Chinesii, cart sunt siliți să emigreze în America, India și Australia, vor avé de lucru cel puțin timp de 10 ani.

Căendarul săptămânei IULIE. are 30 zile. CUPTOR.

Table with 3 columns: Dilele, Căend. Iul. v., Căend. Gregor. Rows include Dum, Lună, Marți, Mer, Joi, Viner, Săm.

Prețurile cerealelor din piața Brașov. Din 24 Iulie 1899.

Table with 4 columns: Măsura seu greutatea, Calitatea, Valuta austr. (fi. or.), and prices for various grains like Grâu, Săcără, Orz, Ovăs, Cucuruz, Mălaiu, Mazăre, Linte, Fasole, Sămēntă, Cartofi, Carne de vită, Carne de porc, Carne de berbec, Său de vită prospăt, Său de vită topit.

Bursa de mărfuri din Budapesta din 13 Iulie n. 1899.

Table with 4 columns: Sămēnta, Cănditate per Hect., Prețul pe 100 chiliog., and prices for various seeds like Grâu Bănățenesc, Grâu dela Tisa, Grâu de Pesta, Grâu de Alba-regala, Grâu de Bácska, Grâu ung. de nord, Grâu românesc.

Table with 4 columns: Produsele, Prețul pe 100 chiliog., and prices for various oils and products like Sem. de trif., Oleu de rap., Oleu de in, Una de porc, Slănină, Său, Prune, Lictar, Nuc, Gogoși, Miere, Ceară, Spirit.

Tergul de rimători din Steinbruch.

Starea rimătorilor a fost la 11 Iulie de 43,582 capete, la 12 Iulie au intrat 259 capete și au eșit 479 capete rămânând la 13 Iulie, un număr de 43,362 capete.

Se notăză marfa: unгурescă veche grea dela — cr. până la — or. marfă unгурescă tinăra grea dela 42 1/2 cr. până la 43 — or. de mijloc dela 43 1/2 cr. până la 44 — cr. ușoră dela 44 — cr. până la 45 — cr.

Cursul pieței Brașov. Din 15 Iulie 1899.

Table with 4 columns: Banca, Valuta, and prices for various currencies like Banconota rom., Argint român., Napoleond'ori., Galbeni, Ruble Rusesci, Mărci germane, Lire turcesci, Seris. fonc. Albina.

Bursa de București. din 13 Iulie n. 1899.

Table with 4 columns: Valori, Do. bândă, Scad. cup., and prices for various bonds and securities like Renta amortisabilă, Oblig. de Stat, Oblig. Casei Pensiunilor, Oblig. comunei Bucuresti, Scrișuri fonciare rurale, Banca Rom., Banca Națion., Banca agricolă, Dacia-România, Naționala de asig., Soc. Bazalt, Soc. Rom. de Constr., Soc. Rom. de Hârtie, Patria, Soc. de petrol, Soc. de fur. militare, Bistrița, Societ. p. const. de Tramways.

SCOMPTURI:

Table with 4 columns: Banca, Valuta, and prices for various banks like Banca naț. a Rom., Avansuri pe efecte, Casa de Depuneri, Londra, Viena.

Cursul leșerilor private din 12 Iulie 1899.

Table with 4 columns: Locațiune, Cump., and prices for various locations like Basilica, Credit, Clary 40 f. m. c., Navig. pe Dunăre, Innsbruck, Krakau, Laibach, Buda, Palffy, Crucea roșie austr., Rudolf, Salm, Salzburg, St. Genois, Stanislau, Trieste, Waldstein, Banca h. ung.

Domnii abonenți, cari încă nu și-au reînnoit abonamentul, se binevoiescă a-l reînnoi neamănat ca să nu li-se întrerupă regulata expedare a ziarului.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei“

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu. Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

ANUNCIURI (insertiuni și reclame)

sunt a se adresa subscrisei administrațiunii. In cazul publicării unui anunciu mai mult de odată se face scădēmēt, care crește cu cât publicarea se face mai de multe-ori.

Administr. „Gazetei Trans.“

Cursul la bursa din Viena.

Table with 4 columns: Valuta, Valori, and prices for various currencies and securities like Renta ung. de aur, Renta de corone ung., Impr. căil. fer. ung., Impr. căil. fer. ung. in argint, Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis, Bonuri rural ungare, Bonuri rurale croate-slavone, Impr. ung. cu premii, Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin, Renta de argint austr., Renta de hârtie austr., Renta de aur austr., Losuri din 1860, Acții de-ale Băncei austro-ungară, Acții de-ale Băncei ung. de credit, Acții de-ale Băncei austr. de credit, Napoleondori.

Table with 2 columns: Valuta, Valori, and prices for various currencies like Mărci imperiale germane, London vista, Paris vista, Rente de corone austr., Note italiene.

500 fl. plătesc celui ce va mai căpeta vre-odată durere de dinți, ori îi va miroși gura, după-ce va folosi

„apa de dinți a lui Bartilla,“ o sticlă cu 35 cr. (Pentru pachetare 10 cr. deosebit). Erezii A. Bartilla (E. Winkler), Viena, 19/1., Sommergasse 1.

Să se cēră pretutindenea apriat apa de dinți a lui Bartilla. Denunțări de falsificare vor fi bine plătite. La locurile, unde nu se pōte căpeta, trimit 7 sticle cu 2 fl. 60 cr. franco; 16 sticle cu 4 fl. 50 cr. franco. — Se capetă in Brașov la farmacia d-lui Victor Roth. 2—18.595.

Advertisement for Concordia wine. Text: Vin escelent, garantat curat, „CONCORDIA“ societate comercială pe acții, Sibiu, pune în vânzare un Vin escelent, garantat curat, cu prețul de 40 cr. Litrul!! Se potrivește admirabil cu ape minerale!!

Advertisement for Zacherlin insecticide. Image of a man in a hat holding a bottle of Zacherlin. Text: Zacherlin, Nu pachetat în gipun (tocuri) ci veritabil numai în sticlute (cu numele Zacherlin.). Acesta este ajutorul cel mai bun și radical contra plagei a ori și ce insecte. Se află de vânzare: in Brașov: La Domnii I. L. et A. Hesshaimer, Heinrich Zinz, Dimitrie Eremias nepoții, Emil Por, Karl Irk, Julius Müller, Carol Schuster farmacist, Teutsch et Tartler, N. Grădinar, Eduard Kugler farm., Julius Hornung farmacist, Heinrich G. Obert, Ferdinand Jekelius farm., Victor Roth farm., Karl Harth, Rudolf Stinal, Ioan Dușoiu, Fritz Geisberger, Lazar & Verzar, Heinrich Petersberger. În Făgăraș: La Domnii: Iohann P. Hermann, R. G. Romoțianu, I. Iarosch, Heinrich Schul, Alexander Nehrer, Jacob Fleissig. În Cohalm: La Domnii: Ernst Wolff, Eduard Victor Melas, și unde sunt afișate placate.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

DE VÂNDARE. O casă în Braşovul vechiu (Strada Bisericeii Nr. 13), clădită din piatră şi constă din 4 odăi, cu patru şoproane pentru lemne, cu curte şi grădină de legumi, apaduct în curte.

Casa are un exterior plăcut, cu două ferestri spre stradă şi e uscată şi igienică.

Se vinde din mână liberă. Pentru informaţiuni a se adresa la chirişa casei: **Ana Voina.** 1-3

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

De vîndare.

O casă mare în Braşovul-vechiu Strada Lungă Nr. 35—37, cu două prăvălii, curte mare şi grădină, este de vîndare din mână liberă.

Amatorii a se adresa la proprietarul, care locuieşte tot acolo. Tot acolo este şi o casă **Wertheim** de vîndare. 5-6, 123.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Provisiune mare

se dă agenţilor solidi şi harnici, cari doresc a se ocupa cu vîndarea de losuri permise după lege în rate lunare, pentru o casă mare de bancă (societate pe acţii).

Oferte sub „Confidentia“ a se adresa la

Bernhard Eckstein, 4-b
anonc. exped.

Budapest, V. Badgasse 4, s

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Pensionat pentru fetițe,

cari doresc a cerceta v'ro şcoală locală de fete, se primesc în cost şi îngrijire la D-na **B. Fuhrmann** născ. **Obert, Braşov,** Strada Orfanilor Nr. 10. — Tot acolo de instruiază la cântări şi pian, şi se dau şi informaţiuni. 638.1--1.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Marele magazin de încălțăminte a lui

I. Sabadeanu în Braşov,
(Nr. 10) Strada Porții (Nr. 10),

care prin soliditatea sa în curs de 30 de ani, de când există pe piața Braşovului, și-a câștigat în totă Austro-Ungaria și România un renume bun. Recomandă onor. public

marele assortiment de încălțăminte, garantate

de solide și moderne, pentru bărbați, dame și copii, pentru mire și mirăsă pentru dans, gimnastică, casă și pentru atelier (lucrătoare) etc. etc. toate cu prețuri foarte moderate, ce se poate vedea, din consemnarea prețurilor cător-va articule precum urmază:

Pentru bărbați:

- Ghete de piele vachs, tari, in cuie lucrate cu gumă dela fl. 2.95 în sus
- „ „ „ „ in besetzuri, cu s. fără nast. „ fl. 3.50 „
- „ „ „ „ „ „ „ „ cu şinóre „ fl. 4.— „
- „ „ „ „ „ „ „ „ séu postav și cu pele in jur de iarnă fl. 4.50 „
- „ „ „ „ „ „ „ „ lac rus. „ „ fl. 5.— „
- „ „ „ „ „ „ „ „ de mănuse lac de salon fine dela fl. 4.80 „
- „ „ „ „ „ „ „ „ vachs franțuz. cusute in beset fine fl. 5.50 „
- Pantofi de piele vachs in cuie lucrate „ fl. 3.— „
- „ „ „ „ galbene „ fl. 3.60 „
- „ „ „ „ lac salon fine cusute „ fl. 4.50 „
- Cisme lungi de piele juft rus. talpă duplă „ fl. 7.50 „
- „ „ „ „ de postav de stiria cu pele in jur „ fl. 7.50 „
- „ „ „ „ de drum peste ghete de purtat, din postav „ fl. 4.— „
- „ „ „ „ de copii mică fl. 2.60, de copii mari fl. 2.80 „
- Galoci de bărbați de Viena fl. 2.— rusesc „ fl. 2.80 „
- Șoșoni „ „ „ „ fl. 3.80 „ fl. 4.80 „
- Pantofi pentru gimnast. cu talpă de gumă rus. „ fl. 1.25 „
- „ „ „ „ de pânză rusescă grosă cu talpă de pele in ținte lucr. pânză neagră séu cafenie cu vîrfuri „ fl. 1.20 „
- Pantofi de casă de pele ori păslă, de stofă „ fl. 1.— „

Pentru dame:

- Ghete de piele patentă séu vițel in besetz cu gumă dela fl. 2.85 în sus
- „ „ „ „ „ „ „ „ Gerns „ „ „ „ besetz cu virfuri de lac dela fl. 3.80 „
- „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ in bes. cu şinóre „ fl. 3.50 „
- „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ nasturi „ fl. 4.— „
- „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ mănuse cu lac salon in jur, fine „ fl. 4.50 „
- Pantofi de piele tari pentru stradă in cuie „ fl. 2.50 „
- „ „ „ „ galbenă „ „ „ „ fl. 2.60 „
- „ „ „ „ fine pentru dans ușore „ fl. 1.80 „
- „ „ „ „ de lac salon pent. dans ușore „ fl. 2.20 „
- „ „ „ „ atlas séu mătasa albă pen. mirese „ fl. 2.50 „
- „ „ „ „ lac cu spangen pentru stradă „ fl. 3.20 „
- „ „ „ „ pentru gimnastică negri séu cafenie talpă de gumă dela fl. 1.20 „
- „ „ „ „ de pânză rus. gróse, neagră séu cafenie in cuie p. gimn. stradă și atelier dela fl. 1.10 „
- „ „ „ „ pentru casă, de stofe de păslă, de pele „ fl. —.90 „
- Ghete de Brinel cu gumă „ „ „ „ fl. 2.80 „
- Pantofi de „ Sialon cu şinóre și lac „ fl. 2.— „
- Ghete de piele pentru fetițe mai mari „ fl. 2.60 „
- „ „ „ „ mică „ fl. 1.60 „
- Pantofi de copii dela 40 cr., 65 cr., 85 cr. „ fl. 1.20 „

Mare alegere în încălțăminte de băieți, fete și copii,
in diferite colori, forme, calități, cu prețuri reduse.

Specialități încălțăminte de luc fabricate: Viena, Carlsbad, Paris, Berlin, Petersburg, etc. din pele Chevreau, Vachs, și din Lac de salon, in diferite colori și facon modern, se află in mare alegere și se poate comanda și după măsură directe din aceste fabrici.

Depositul de Galoci și Șoșoni de gumă rusescă, al celei mai renumita fabrică de gumă din Petersburg, se află pentru tot Ardealul numai la sus numită firmă, unde se vinde fie-care păreche sub garanță, pentru durabilitate cu preț moderat.

Reparaturi și comande după măsură se primesc și se efectuează prin un măestru dibaci cu prompteță.

— Comanda din afară de Braşov se efectuează prompt, însă numai cu rambursă; încălțăminte neconvenabile se primesc francat inapoi spre schimbare, eventual se inapoiază valoarea. — La comande din afară trebuie următoarele arătate: de ce preț? din ce pele? ce formă? ascuțit séu rotund? in besetz séu simplu? cu talpă gróse séu subțire. Ca măsură se poate trimite un papuc vechiu cu posta ca: „Muștră fără valóre“ cu 5 cr. De ajuns este și arătarea Numărului încălțăminte, care cumpărătorul de obicei procură din prăvălii de încălțăminte. Altcum poate ori și ce laic lua măsura piciorului cu centimetru séu cu o fâșia de hârtia măsurând partea piciorului pe din năutru dela mijlocul călcăiului până la vârful degetului cel mare, peste talpe și degete, peste glesne, peste călcăi și peste pulpe, trimițând această măsură prin epistolă se poate efectua comanda după dorință.

BILIARDE ESCELENTE.

DESCHIDERE de CAFENEA

Subscrisul am onórea a face cunoscut P. t. public și óspeți, că am arêndat in regie proprie Cafeneaua acum din nou zidită și arangiată foarte elegant și după sistemul cel mai nou

Cafeneaua New-York

in colțul Stradei Negre nr. 2.

Sâmbătă, în 15 Iulie n. o voi deschide.

Serviciu bun și solid.

Rugându-me de o cercetare număróse sunt

cu totă stima:

EDUARD GOTTMANN

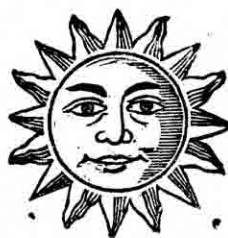
Cafetier.

2-3, 137

(Mai înainte in Redoute).

Jurnale interne și externe.

Firmă fundată în anul 1833.

Adolf Resch

Giuvaergiu

Braşov, Strada Porții Nr. 7.

Asortiment bogat

de giuvaericeale, obiecte de aur și argint, clasornice de buzunar elvețiane, assortiment foarte frumos.

Deposit de argintărie fină Cristofi, argintărie Alyaua 1-a calitate din fabrica Brendorf, precum și argintărie China calitate mai ieftină.

Cumperătură de obiecte vechi: de aur și argint, petri scumpe, margăritar, monede vechi și tot-felul de antichități. Suflat cu aur solid, cu argint, legal cu nicket, aramă pe cale electrică.

Tóte reparaturile ce cad in bransa de sus, se esecută ieftin și prompt.

— Gravuri in pētră și metal. —

Specialitate: Confectionare de obiecte bisericesci și arune: Candelē, cădelnițe, cruci, potire e c. etc.

— Braşov, Strada Porții Nr. 7. —

Asortiment foarte frumos.

Obiecte bisericesci.